

Brüsszel, 2016.6.15.
COM(2016) 402 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
a sportolóknak szánt élelmiszerekről

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. A sportélelmiszerek piaca	4
2.1. A piacon jelen lévő termékek, a piac mérete, értéke és árai	4
2.2. A piac szerkezete, forgalmazási csatornák.....	5
2.3. A sportélelmiszerek marketingje.....	6
3. Fogyasztói tudatosság és fogyasztási szokások	6
4. A sportélelmiszerekre 2016. július 20-ig alkalmazandó jogszabályok áttekintése.....	7
4.1. A „különleges táplálkozási célú élelmiszerként” osztályozott sportélelmiszerek	8
4.2. Az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai által szabályozott, normál fogyasztásra szánt élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek.....	9
5. A meghatározott csoportoknak szánt élelmiszerekről szóló rendelet által bevezetett változtatások	9
6. A sportélelmiszerekkel kapcsolatos, 2016. július 20-a utáni időszakra vonatkozó kérdések összefoglalása	10
6.1. Élelmiszer-biztonsági szempontok	10
6.2. A fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos szempontok.....	10
6.3. Az összetétellel kapcsolatos szempontok.....	12
6.4. A nemzeti illetékes hatóságok által előírt bejelentési kötelezettséggel kapcsolatos szempontok	13
6.5. További szempontok	13
7. A nemzeti illetékes hatóságok és az érdekelt felek álláspontjainak összefoglalása	14
8. Következtetés	15

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a sportolóknak szánt élelmiszerekről

1. BEVEZETÉS

E jelentés teljesíti a csecsemők és kisgyermek számára készült, a speciális gyógyászati célra szánt, valamint a testtömeg-szabályozás céljára szolgáló, teljes napi étrendet helyettesítő élelmiszerekről szóló 609/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „meghatározott csoportoknak szánt élelmiszerekről szóló rendelet”) 13. cikkében a Bizottság számára előírt kötelezettséget¹. E cikknek megfelelően a Bizottságnak – az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatósággal (EFSA) folytatott konzultációt követően – jelentést kell benyújtania az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz arról, hogy szükséges-e rendelkezéseket hozni a sportolóknak szánt élelmiszerekre (a továbbiakban: „sportélelmiszerek”) vonatkozóan.

Az e jelentés elkészítésére vonatkozó felkérés összefügg azzal, hogy a meghatározott csoportoknak szánt élelmiszerekről szóló rendelet 2016. július 20-tól hatályon kívül helyezi a különleges táplálkozási célú élelmiszerekről szóló jogi keretet². Ez a jogi keret egy tanácsi irányelv³ révén jött létre 1989-ben, és a 2009/39/EK átdolgozott irányelv révén egészült ki.

A sportélelmiszereket jelenleg vagy a 2009/39/EK irányelv szerinti „különleges táplálkozási célú élelmiszerként”, vagy pedig az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai által szabályozott, normál fogyasztásra szánt élelmiszerként lehet osztályozni. A meghatározott csoportoknak szánt élelmiszerekről szóló rendelet hatálya nem terjed ki a sportélelmiszerekre, mivel e rendelet az egyes veszélyeztetett fogyasztói csoportoknak szánt élelmiszerekre összpontosít.

Így tehát, mivel a sportélelmiszerek különleges táplálkozási célú élelmiszerként történő osztályozása 2016. július 20-tól nem lesz lehetséges, az ilyen típusú élelmiszereket kizárólag az élelmiszerjog vonatkozó előírásai fogják szabályozni.

Ez a jelentés a sportélelmiszerek jogi helyzetének megváltozásából adódó lehetséges következményeket tekinti át.

A jelentés az Élelmiszerlánc-értékelő Konzorcium (FCEC) által 2015. január és 2015. június között készített piaci tanulmányon (FCEC-tanulmány)⁴ alapul. Ez a tanulmány részletesebben ismerteti az e jelentésben bemutatott megállapításokat. A jelentés előkészítésének keretében konzultációk zajlottak az illetékes nemzeti hatóságokkal és más érdekelt felekkel.

Az Európai Bizottság konzultált az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatósággal (EFSA), amely a sportélelmiszerekkel kapcsolatos tudományos és technikai

¹ HL L 181., 2013.6.29., 35. o.

² HL L 124., 2009.5.20., 21. o.

³ A Tanács irányelve a tagállamok különleges táplálkozási célú élelmiszerekre vonatkozó jogszabályainak közelítéséről, HL L 186., 1989.6.30., 27. o.

⁴ Tanulmány a sportolóknak szánt élelmiszerekről – Végleges jelentés – Élelmiszerlánc-értékelő Konzorcium (FCEC) –
http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/special_groups_food/sportspeople/index_en.htm.

segítséget nyújtott számára⁵. Az EFSA összegyűjtötte a tápanyag-összetétellel és egészséggel kapcsolatos, valamint a felnőttekre vonatkozó, a sportolók számára releváns étrendi referenciaértékek területén meglévő tudományos szakvéleményeket, és arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy ezek alapján a szakvéleménye nem tér el az élelmiszerügyi tudományos bizottságnak (SCF) a nagy izomerő kifejtését elősegítő, elsősorban sportolóknak szánt élelmiszerek összetételéről és meghatározásáról szóló, 2001-ben elfogadott jelentésében⁶ szereplő ajánlásoktól.

2. A SPORTÉLELMISZEREK PIACA

A sportélelmiszer fogalmát az uniós jogszabályok nem határozzák meg. E jelentés alkalmazásában, valamint figyelembe véve az FCEC-tanulmány keretében végrehajtott elemzést, a következő meghatározásokat alkalmaztuk:

- **sportélelmiszer:** a sportolókat célzó valamennyi élelmiszertermék, függetlenül attól, hogy mely uniós jogszabály alapján hozzák forgalomba;
- **sportolók:** a hetente egyszer vagy többször sporttevékenységet végző személyek⁷;
- **életmód-felhasználók:** a heti egy alkalomnál kevesebbszer vagy egyáltalán nem sportoló személyek⁸.

2.1. A piacon jelen lévő termékek, a piac mérete, értéke és árai

A különböző érdekelt felek és tudományos testületek az évek során a saját céljaikra a sportélelmiszerek különböző osztályozásait vezették be⁹. Ezen osztályozások és a jelenlegi piac figyelembevételével az FCEC tanulmánya^{10 11} a sportélelmiszerek következő három kategóriáját határozta meg: (1) sportitalok; (2) (fehérjealapú) izomerősítő, izomépítő és sportolás utáni regeneráló termékek, valamint (3) energetizáló és teljesítménynövelő termékek illetve a sportolóknak folyamatos kiegészítő táplálékot biztosító termékek.

A sporttáplálékok és sportitalok uniós piacának értéke 2014-ben (kiskereskedelmi értéken) 3,07 milliárd euró volt^{12 13}. A sportélelmiszerek piaca 2009 és 2014 között

⁵ EFSA, A sportolóknak szánt élelmiszerekkel kapcsolatos tudományos és technikai segítségnyújtás – 2015. szeptember 24-én elfogadott technikai jelentés, <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/871e>.

⁶ Az SCF-jelentés megállapította, hogy „a sportolók számára az alapvető táplálkozási követelményt a kiegyensúlyozott étrend jelenti”. Kifejtette továbbá, hogy „a nagy izomerő kifejtésével járó gyakorlatok szempontjait figyelembe véve (...) az egyének a lakosság számára általában javasolt étrendi iránymutatásokon felül különleges élelmiszereket és élelmiszer-összetevőket vehetnek magukhoz”, valamint tanácsokat adott a sportélelmiszerek jellegére és alapvető összetételére vonatkozóan. 2001. február 28., http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out64_en.pdf.

⁷ A fogyasztói felmérés alkalmazásában a sportolók meghatározása a valamely sportélelmiszer utóbbi évben való legalább egyszeri fogyasztásának követelményét is magában foglalta, FCEC-tanulmány, 3.3.1. pont.

⁸ FCEC-tanulmány, 3.3.1. pont.

⁹ FCEC-tanulmány, 3.1.1.1. pont.

¹⁰ FCEC-tanulmány, 3.1.1.2. pont, 3.1. táblázat.

¹¹ Vannak bizonyos határterületi termékek, amelyeket a sportolók használhatnak, és azt a benyomást kelthetik, hogy hasznosak számukra. Ennek ellenére az FCEC-tanulmány keretén belüli piacelemzés során e határterületi termékeket, mivel azok a teljes lakosságot célozzák, nem tekintették sportélelmiszernek. FCEC-tanulmány, 3.1.1.3. pont.

¹² FCEC-tanulmány az Euromonitor adatai alapján, 3.2.1.1. pont.

¹³ A legnagyobb tagállami piacok a következők voltak: (1) Egyesült Királyság (732 millió EUR), (2) Spanyolország (491 millió EUR), (3) Németország (452 millió EUR), (4) Olaszország

uniós szinten 11,2%-kal nőtt, ami 2,2% összetett éves növekedési rátának felel meg. Ez a növekedés főleg a fehérjealapú termékeknek volt köszönhető, amelyek piaca az említett időszakban 68%-kal nőtt. Az energetizáló és teljesítménynövelő termékek piaca 54%-kal bővült, míg a sportitaloké 8%-kal csökkent¹⁴.

A piacon jelen lévő sportélelmiszer-termékek száma az uniós szintű innovációs ráta¹⁵ alapján körülbelül 20 000 és 30 000 közöttire becsülhető, és ezen belül a legtöbb termék a fehérjealapú sportélelmiszerek kategóriájába tartozik¹⁶.

Az EU-n belül a piaci érték tekintetében az összes sportélelmiszer 61%-a a sportitalok kategóriájába, 26%-a a fehérjealapú termékek kategóriájába és 13%-a az energetizáló és teljesítménynövelő termékek kategóriájába tartozik¹⁷.

A sportélelmiszerek fogyasztói ára a különböző forgalmazási csatornák esetén nagyjából megegyezik. Ugyanakkor a nagykereskedelmi árak, amelyeken a gyártó a termékeket a különböző forgalmazási csatornák felé értékesíti, jelentősen eltérőek lehetnek. A legdrágább kategória egyértelműen a (fehérjealapú) izomerősítő, izomépítő és sportolás utáni regeneráló termékek csoportja, és ezt követik a teljesítménynövelő termékek és a sportolóknak folyamatos kiegészítő táplálékot biztosító termékek. A sportélelmiszerek legkevésbé drága kategóriáját a sportitalok képezik¹⁸.

2.2. A piac szerkezete, forgalmazási csatornák

Vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a sportitalok piacát nagy multinacionális vállalatok uralják, míg a kkv-k¹⁹ teljes mértékben vagy főként a sporttáplálékokra összpontosítanak²⁰.

Az életmód-felhasználók 61,2%-a és a sportolók 44,3%-a úgy vélte, hogy a sportélelmiszerek legfontosabb forgalmazási csatornáját a szupermarketek / általános üzletek képezik, és ezeket követik a sportáruházak. A sportélelmiszerek beszerzésekor az online csatornák és az internet még nem játszanak jelentős szerepet, de az életmód-felhasználók gyakrabban használják azokat, mint a sportolók²¹. A sportélelmiszerek kiegészítő forgalmazási csatornáik között szerepelnek a szaküzletek, a gyógyszertárak és a fitneszközpontok²².

(358 millió EUR), (5) Svédország (185 millió EUR), (6) Hollandia (153 millió EUR) és (7) Franciaország (128 millió EUR), FCEC-tanulmány az Euromonitor adatai alapján, 3.2.1.1. pont.

¹⁴ FCEC-tanulmány, 3.2.1.1. pont.

¹⁵ „A piacon lévő, sportolóknak szánt élelmiszer-termékek számának becslésére szolgáló legalkalmasabb módszer az innováción alapul. A megkérdezett piaci szereplők szerint az új termékek tekintetében az uniós szintű innováció az adott évben piacon lévő termékek 8 és 12%-a közötti aránynak felel meg.” – FCEC-tanulmány, 3.1.1.4. pont.

¹⁶ FCEC-tanulmány, 3.1.1.4. pont.

¹⁷ FCEC-tanulmány, 3.1.1.5. pont, 3.4. táblázat.

¹⁸ FCEC-tanulmány, 3.1.3. pont.

¹⁹ A mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásával kapcsolatos, 2003. május 6-i bizottsági ajánlás, HL L 124., 2003.5.20., 36. o.

²⁰ FCEC-tanulmány, 3.2.1.4. pont, 3.13. táblázat.

²¹ FCEC-tanulmány, 3.3.2. pont, 3-7. ábra.

²² FCEC-tanulmány, 3.3.2. pont.

2.3. A sportélelmiszerek marketingje

A tanulmány azt állapította meg, hogy az ágazatban az egyik legfontosabb marketingtechnika az információk címkén való feltüntetése²³. A címkén feltüntetett információk a következőkre vonatkozhatnak: (1) kereskedelmi elnevezés: a termékek funkciójának egyértelmű leírása (pl. „energiarudak”); (2) márka és csomagolás (pl. sportolókról készült fotók felhasználása); (3) egyértelmű felhasználási útmutatás (pl. „fizikai tevékenység alatt vagy után fogyasztandó”); (4) összetétel és összetevők; (5) olyan információk használata, mint pl. „magas energiatartalmú”, „glükózforrás”; (6) a sportolók számára kedvező egészségi hatásokra utaló információk használata, tekintettel a termék egyedi tulajdonságaira.

A sportolók és az életmód-felhasználók a következő információkat tartották fontosnak feltüntetni a címkén: az összetevők felsorolása, valamint az azoktól várt eredmények/hatások, továbbá fogyasztási útmutatás, mellékhatások, a lehetséges túladagolásra vonatkozó figyelmeztetés és a készítményhez felhasznált természetes összetevők/eljárások²⁴. A két fogyasztói csoport azonban kissé eltérően rangsorolta az említett információk fontosságát. A sportolók számára például fontosabbak a terméktől várható eredményekre és hatásokra vonatkozó információk, míg az életmód-felhasználókat jobban érdeklik a mellékhatások vagy a természetes összetevők felhasználása²⁵.

3. FOGYASZTÓI TUDATOSSÁG ÉS FOGYASZTÁSI SZOKÁSOK

A sportolók és az életmód-felhasználók igen különböző mértékben vannak tisztában a sporttevékenységgel kapcsolatos táplálkozási szükségleteikkel, és eltérő tudással rendelkeznek a termékeket és azok tulajdonságait illetően²⁶. Minél általánosabb felhasználásra szánják egy adott sportélelmiszert, annál elterjedtebb annak használata a különböző fogyasztói csoportokban²⁷.

A sportolók a sporttal összefüggésben több sportélelmiszert fogyasztanak, mint más tevékenységekhez kapcsolódóan²⁸, és hajlandók többet költeni ilyen termékekre, mint az életmód-felhasználók²⁹. A trend a sporthoz vagy fizikai tevékenységhez nem kapcsolódó fogyasztás tekintetében fordított³⁰. A sporttól eltérő fizikai erőfeszítéssel összefüggésben a sportolók kevésbé fogyasztanak sportélelmiszert, mint az életmód-

²³ A sportélelmiszerekkel kapcsolatban használt egyéb marketingtechnikák: sportesemények szponzorálása, támogatás híres sportolók részéről, hirdetés a szaksajtóban, a legfontosabb tömegtájékoztató csatornák használata, sajtóról sajtóra terjedő hírek, webmarketing és internetes kommunikáció, FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont.

²⁴ 28%: összetevők felsorolása, 19%: várható eredmények/hatások, 18%: fogyasztói útmutatás, 14%: mellékhatások, 13%: a lehetséges túladagolásra vonatkozó figyelmeztetés és 9%: a készítményhez felhasznált természetes összetevők/eljárások, FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont, 3-8. ábra.

²⁵ FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont, 3-9. ábra.

²⁶ FCEC-tanulmány, 3.3.1. pont.

²⁷ FCEC-tanulmány, 3.3.1.1. pont.

²⁸ A sportélelmiszerek sporttevékenységhez köthető fogyasztása a sportolók 68%-ára jellemző, míg az életmód-felhasználóknál ez az arány csupán 15,6%, FCEC-tanulmány, 3.3.1.1. pont, 3-3. ábra.

²⁹ FCEC-tanulmány, 3.3.1.2. pont.

³⁰ Az életmód-felhasználók 57,7%-a a sportélelmiszereket nem a sporttal és nem is fizikai tevékenységgel összefüggésben használja, míg a sportolók esetében ez az arány csak 16,1%, FCEC-tanulmány, 3.3.1.1. pont, 3-3. ábra.

felhasználók³¹. Mindkét fogyasztói csoport azt állítja, hogy főként az energiaszint növelése és regeneráció céljából fogyasztanak sportélelmiszert³².

Mindazonáltal a fogyasztás okai nem feltétlenül esnek egybe a sportélelmiszerek rendeltetésével, és ez különösen érvényes az életmód-felhasználók esetében³³.

A sportélelmiszerek különleges táplálkozási jellemzőivel és a sportolók számára kedvező egészségi hatásokkal kapcsolatos információk feltüntetése vagy a 2009/39/EK irányelv 9. cikke alapján, kötelező módon történik, amennyiben a sportélelmiszert különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozták, vagy pedig az 1924/2006/EK rendelet³⁴ szerinti engedélyezett állítás formájában, amennyiben a sportélelmiszert normál fogyasztásra szánt élelmiszerként osztályozták, és azt az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai szabályozzák. Ezért a fogyasztóknak rendszerint nem áll módjukban meghatározni, hogy az információt mely jogszabály alapján nyújtották, sem azt megállapítani, hogy egy adott állítást az 1924/2006/EK rendeletben leírt eljárás szerint engedélyezték-e vagy sem³⁵. A fogyasztói felmérés adatai azt mutatják, hogy a nem engedélyezett állításokkal szembeni fogyasztói bizalom nem alacsonyabb az engedélyezett állításokkal szembeni bizalomnál³⁶. Noha a fogyasztói felmérés azt mutatta, hogy a sportolók számára fontosak a sportélelmiszerekhez köthető eredményekkel vagy hatásokkal kapcsolatos információk³⁷, kérdéses, hogy a sportélelmiszerek megvásárlására van-e hatásuk az egyes állításoknak³⁸.

4. A SPORTÉLELMISZEREKRE 2016. JÚLIUS 20-IG ALKALMAZANDÓ JOGSZABÁLYOK ÁTTEKINTÉSE

A sportélelmiszereknek meg kell felelniük a 178/2002/EK rendeletben³⁹ (az úgynevezett általános élelmiszerjogi rendeletben) foglalt rendelkezéseknek. Annak eredményeképpen azonban, hogy lehetőség van arra, hogy a sportélelmiszereket vagy a 2009/39/EK irányelv szerinti „különleges táplálkozási célú élelmiszerként” osztályozzák – 2016. július 20-ig, amikor ez az irányelv hatályát veszti –, vagy pedig az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai által szabályozott, normál

³¹ A sportolók 15,9%-a jelölte meg azt, hogy a sporttól eltérő fizikai tevékenységhez köthetően fogyaszt sportélelmiszert, míg az életmód-felhasználóknál ez az arány 26,7%, FCEC-tanulmány, 3.3.1.1. pont, 3-3. ábra.

³² Az FCEC-tanulmány mellékletei, Fogyasztói felmérés, 6.5. pont, 6-9. ábra.

³³ A teljesítménynövelő termékek 20%-át és a fehérjealapú termékek 14,6%-át az életmód-felhasználók a wellness-szel és az egészséggel kapcsolatos célokból fogyasztják. A sportolók fogyasztásának legfontosabb okaként az ízpreferenciákat jelölték meg a válaszadók (az életmód-felhasználók 24%-a és a sportolók 9,4%-a; ezek az arányok megerősítik és indokolják a gyártók azon törekvését, hogy különösen az íz és az aromák terén hajtsanak végre innovációt). Az életmód-felhasználók 11,5%-a jelölte meg az ízpreferenciákat az energiarudak fogyasztásának fő okaként, míg ez az arány 4,8% a sportolóknál, akik ezeket a termékeket főként energiaszint-növelés (27%) és regeneráció (24%) céljából fogyasztják; FCEC-tanulmány, Mellékletek, Fogyasztói felmérés, 6.5. pont, 6-9. ábra.

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 20-i 1924/2006/EK rendelete az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról, HL L 404., 2006.12.30., 9. o.

³⁵ FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont.

³⁶ FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont., FCEC-tanulmány, Mellékletek, Fogyasztói felmérés, 6.10. pont., 6.3. táblázat.

³⁷ FCEC-tanulmány, 3.3.3. pont, 3-9. ábra.

³⁸ FCEC-tanulmány, Mellékletek, Fogyasztói felmérés, 6.11. pont, 6.4. táblázat.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról, HL L 31., 2002.2.1., 1. o.

fogyasztásra szánt élelmiszerként, a sportélelmiszereket a tagállamok különbözőképpen kezelik. Egyes tagállamok előírják a 2009/39/EK irányelvnek megfelelően különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek bejelentését, és más egyedi szabályokat állapítottak meg (pl. a meghatározásra, az összetételre, a címkézésre vonatkozóan). A nem különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott és a horizontális előírások által szabályozott sportélelmiszerek esetében a tagállamok a dúsított élelmiszerekre és az étrend-kiegészítőkre vonatkozó jogszabályok alapján nemzeti szintű bejelentési kötelezettséget írhatnak elő⁴⁰.

4.1. A „különleges táplálkozási célú élelmiszerként” osztályozott sportélelmiszerek

A sportélelmiszerek osztályozhatók „különleges táplálkozási célú élelmiszerként”, ha megfelelnek a 2009/39/EK irányelvben foglalt meghatározásnak. Ezen élelmiszereket az irányelv olyan élelmiszerekként határozza meg, amelyek (1) különleges összetételűek vagy különleges gyártási eljárás eredményei, (2) egyértelműen megkülönböztethetők a rendes fogyasztásra szánt élelmiszerektől, (3) alkalmasak az általuk megjelölt táplálkozási célok elérésére és (4) az erre való alkalmasságuk megjelölésével kerülnek forgalomba.

A 2009/39/EK irányelv 3. cikke megállapítja azt az általános követelményt, hogy az érintett termékeknek jellegüknél vagy összetételüknél fogva meg kell felelniük a tervezett különleges táplálkozási célnak. A 2009/39/EK irányelv 4. cikke előírja, hogy az irányelv keretében a különleges táplálkozási célú élelmiszerek bizonyos csoportjaira, többek között a „nagy izomerő kifejtését elősegítő, elsősorban sportolóknak szánt élelmiszerekre” vonatkozó további egyedi irányelveket kell elfogadni. Mindazonáltal 1989 óta, amikor bevezették a különleges táplálkozási célú élelmiszerek fogalmát, a sportélelmiszerekre vonatkozóan nem fogadtak el ilyen egyedi szabályokat. Ebből következően ezeknek a termékeknek, amennyiben különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozzák azokat, kizárólag a 2009/39/EK irányelv általánosabb szabályainak kell megfelelniük.

A 2009/39/EK irányelv 9. cikke általános szabályként előírja, hogy a különleges táplálkozási célú élelmiszereknek meg kell felelniük az élelmiszerek címkézéséről, kisereléséről és reklámozásáról szóló 2000/13/EK irányelv⁴¹ címkézésre vonatkozó követelményeinek (a 2000/13/EK irányelvet felváltotta a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet⁴²). Ezenkívül a 2009/39/EK irányelv meghatározott az ezen termékek címkézésére és összetételére vonatkozó bizonyos egyedi követelményeket, amelyeket e jelentés 6. fejezetében elemzünk részletesen. A nemzeti illetékes hatóságok feladata annak ellenőrzése, hogy a különleges táplálkozási célú élelmiszerek megfelelnek-e a 2009/39/EK irányelv rendelkezéseinek.

⁴⁰ FCEC-tanulmány, 3.4.1.1. pont.

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. március 20-i 2000/13/EK irányelve az élelmiszerek címkézésére, kiserelésére és reklámozására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről, HL L 109., 2000.5.6., 29. o.

⁴² Az Európai Parlament és a Tanács 2011. október 25-i 1169/2011/EU rendelete a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 304., 2011.11.22., 18. o.

4.2. Az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai által szabályozott, normál fogyasztásra szánt élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek

Amennyiben egy sportélelmiszert nem különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályoznak, akkor a következő horizontális élelmiszerjogi intézkedések valamelyikében szereplő, idevágó követelményeknek kell megfelelnie: (1) az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet; (2) a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról szóló 1925/2006/EK rendelet⁴³ (úgynevezett „dúsított élelmiszerek”); (3) a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet; (4) az étrend-kiegészítőkről szóló 2002/46/EK irányelv⁴⁴ és (5) az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről szóló 258/97/EK rendelet⁴⁵ (a rendeletet 2018. január 1-jétől az új élelmiszerekről szóló 2015/2283/EU rendelet váltja fel⁴⁶). A 2009/39/EK irányelv jogi keretéhez képest ezek a jogszabályok eltérően rendelkeznek arról, hogy milyen információkat és hogyan lehet biztosítani a fogyasztók számára, illetve az érintett termék összetétele tekintetében. E jelentés 6. fejezete részletesen elemzi ezeket az eltéréseket.

5. A MEGHATÁROZOTT CSOPORTOKNAK SZÁNT ÉLELMISZEREKRŐL SZÓLÓ RENDELET ÁLTAL BEVEZETETT VÁLTOZTATÁSOK

A Bizottság 2011-ben jogalkotási javaslatot fogadott el a különleges táplálkozási célú élelmiszerekre alkalmazandó jogi keret egyszerűsítése céljából⁴⁷. A javaslat arra irányult, hogy a 2009/39/EK irányelv – valamint az ezen irányelv keretében elfogadott egyedi irányelvek – hatályon kívül helyezésével, illetve ezen irányelvnek egy új jogi kerettel való felváltásával – amely csak az egyes veszélyeztetett fogyasztói csoportoknak szánt élelmiszerekre terjed ki – megszüntesse a különleges táplálkozási célú élelmiszerek fogalmát. Ez a változtatás a sportélelmiszerek szempontjából különös jelentőséggel bírt, ugyanis gyakran nagyon nehezen volt érthető, hogy egy meghatározott élelmiszerterméket a sportolóknak szánt különleges táplálkozási célú élelmiszernek kell-e tekinteni, vagy pedig bizonyos tápanyagokkal dúsított, normál fogyasztásra szánt élelmiszernek, amelyhez a sportolókat célzó, az egészségre vonatkozó állítások járulnak. Ez a helyzet továbbá az úgynevezett „jogszabálybörzézés” (legislation shopping) gyakorlatához vezetett, amikor a piaci szereplők saját érdekeik alapján döntötték el, hogy a 2009/39/EK irányelv rendelkezéseinek vagy más horizontális élelmiszerjogi szabályoknak felelnek-e meg, amint azt a 4. fejezet 4.2. pontja tárgyalja.

⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 20-i 1925/2006/EK rendelete a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról, HL L 404., 2006.12.30., 26. o.

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. június 10-i 2002/46/EK irányelve az étrend-kiegészítőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről, HL L 183., 2002.7.12., 51. o.

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1997. január 27-i 258/97/EK rendelete az új élelmiszerekről és az új élelmiszer-összetevőkről, HL L 43., 1997.2.14., 1. o.

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i 2015/2283/EU rendelete az új élelmiszerekről, HL L 327., 2015.12.11., 1. o.

⁴⁷ Európai Bizottság, 2011, *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a csecsemők és kisgyermekek számára készült, valamint a speciális gyógyászati célokra szánt élelmiszerekről*, COM (2011) 353.

A Bizottság által a bizottsági javaslat előkészítése keretében végzett hatásvizsgálat alapján annak hatálya nem terjedt ki a sportélelmiszerekre⁴⁸. Következésképpen a javaslat előírta, hogy a jelenleg a 2009/39/EK irányelv alapján forgalmazott sportélelmiszereknek 2016. július 20-a után, amikor a meghatározott csoportoknak szánt élelmiszerekről szóló rendelet hatályba lép, az uniós élelmiszerjog más vonatkozó horizontális szabályainak kell megfelelniük.

6. A SPORTÉLELMISZEREKKEL KAPCSOLATOS, 2016. JÚLIUS 20-A UTÁNI IDŐSZAKRA VONATKOZÓ KÉRDÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Ez a fejezet részletesen elemzi, hogy 2016. július 20-a után (amikor a 2009/39/EK irányelv hatályát veszti), egyedi jogszabály híján a horizontális élelmiszerjogi szabályok hogyan érinthetik a jelenleg különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszereket, és hogy szükség van-e az érintett termékekre vonatkozó egyedi jogszabályokra. A jelenleg az élelmiszerjog vonatkozó horizontális előírásai által szabályozott, normál fogyasztásra szánt élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek esetében nem várható változás.

6.1. Élelmiszer-biztonsági szempontok

Az általános élelmiszerjogról szóló rendelet 14. cikke előírja, hogy nem biztonságos élelmiszer nem hozható forgalomba, és meghatározza azokat a feltételeket, amelyek alapján megállapítható, hogy egy élelmiszer biztonságos-e. Az általános élelmiszerjogról szóló rendelet 17. cikke alapján az élelmiszeripari vállalkozók feladata biztosítani az e rendelkezéseknek való megfelelést, a tagállamok pedig az élelmiszerjog érvényesítéséért felelősek. E rendelkezések már ma is alkalmazandók a sportélelmiszerekre, ahogyan minden egyéb élelmiszerre.

Mindezek figyelembevételével a horizontális élelmiszerjogi szabályok hatálya alatt az általános biztonsági követelményeket illetően nem várható változás a jelenleg különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek tekintetében.

6.2. A fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos szempontok

Jelenleg a különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszereknek – szemben a nem ekként osztályozott sportélelmiszerekkel – meg kell felelniük a tájékoztatásra vonatkozó egyedi, kiegészítő előírásoknak. A sportélelmiszereket 2016. július 20-a után érintő fejlemények a következőképpen írhatók le:

A sportélelmiszerek különleges táplálkozási jellemzőivel és a megjelölt célra való alkalmasságával kapcsolatos információk

A 2009/39/EK irányelv 9. cikke alapján kötelező feltüntetni a különleges táplálkozási jellemzőket, valamint a termék összetételének elemeit vagy azt a különleges gyártási eljárást, amely a termék különleges táplálkozási jellemzőit biztosítja. A 2009/39/EK irányelv ezenkívül előírja, hogy a különleges táplálkozási célú élelmiszereket a megjelölt táplálkozási célok elérésére való alkalmasságuk megjelölésével kell

⁴⁸

Bizottsági szolgálati munkadokumentum, „A csecsemők és kisgyermek számára készült, valamint a speciális gyógyászati célokra szánt élelmiszerekről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot” kísérő hatásvizsgálat,
http://ec.europa.eu/food/safety/docs/labelling_nutrition-special_groups_food-impact_assessment_en.pdf.

forgalomba hozni. A 2009/39/EK irányelv szerinti tájékoztatások tartalmazhatják a táplálkozási és egészséggel kapcsolatos előnyöket, azonban ezeket nem szükséges engedélyeztetni.

2016. július 20-a után a sportélelmiszerekkel kapcsolatos fogyasztói tájékoztatást az 1169/2011/EU rendelettel összhangban kell nyújtani. Továbbá a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások körébe tartozó, ilyen termékekkel kapcsolatban önkéntes alapon nyújtott információknak meg kell felelniük az 1924/2006/EK rendeletnek. Következésképpen kizárólag az e rendelet szerint engedélyezett, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások lesznek használhatók a sportélelmiszerekkel kapcsolatosan.

Jelenleg az egészségre vonatkozó hét olyan engedélyezett állítás létezik, amely a sportolókat célozza, valamint néhány olyan további állítás, amely releváns lehet^{49 50}. Az egészségre vonatkozó, sportolókat célzó állításokat az e célcsoportot, nem pedig általában a lakosságot érintő tudományos bizonyítékokkal kell alátámasztani. Vannak olyan anyagok, amelyekre vonatkozóan nem engedélyeztek állításokat⁵¹ – időnként annak ellenére, hogy az EFSA kedvező következtetésre jutott az érintett termék sportolókra gyakorolt előnyös hatásait illetően⁵² –, mivel úgy ítélték meg, hogy az adott állítás egészségpolitikai szempontból a lakosság egészére nézve nem kedvező (pl. „magas nátriumtartalmú”).

A sportélelmiszerek megjelölésével és tervezett felhasználásával kapcsolatos információk

A 2009/39/EK irányelv a különleges táplálkozási jellemzők megjelölésén kívül előírja, hogy a hatálya alá tartozó élelmiszereknek különleges táplálkozási célokat kell szolgálniuk, és a rendes fogyasztásra szánt élelmiszerektől egyértelműen megkülönböztethetőnek kell lenniük. A piaci szereplők ez alapján „sportélelmiszerként” vagy „sporttevékenységhez való felhasználásra alkalmas termékként” jelölték meg a termékeiket, és felhasználási útmutatót közölnek, meghatározva a termékek megfelelő alkalmazását (pl. a sporttevékenység előtt, alatt vagy után fogyasztandó).

Az 1169/2011/EU rendelet 17. cikkével összhangban kötelező megadni az élelmiszer nevét, amely – ha azt uniós vagy nemzeti szinten határozták meg – az élelmiszer előírt neve, vagy ilyen név hiányában az élelmiszer szokásos neve, vagy amennyiben a szokásos nevet nem használják, az élelmiszer leíró neve. Ez a rendelkezés a „sportélelmiszer” megjelölésre lenne alkalmazandó. A felhasználási útmutatót illetően az 1169/2011/EU rendelet 9. cikke (1) bekezdésének j) pontja előírja, hogy annak közzétevése kötelező, amennyiben ilyen útmutató hiányában a fogyasztó nehezen tudja megfelelően felhasználni az élelmiszert. Az 1169/2011/EU rendelet 27. cikkének (1) bekezdése szerint a felhasználási útmutatót úgy kell feltüntetni,

⁴⁹ FCEC-tanulmány, 3.3.4.1. pont.

⁵⁰ A koffeinre vonatkozó, a sportolók számára releváns állítások megvitatás alatt állnak. Az EFSA diétás termékekkel, táplálkozással és allergiákkal foglalkozó testülete, 2011, Tudományos szakvélemény az 1924/2006/EK rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti, egészséggel kapcsolatos állításokról, EFSA Journal 2011:9(4):2054; Az EFSA diétás termékekkel, táplálkozással és allergiákkal foglalkozó testülete, 2015, A koffein biztonságosságával kapcsolatos tudományos szakvélemény, EFSA Journal 2015:13(5):4102.

⁵¹ FCEC-tanulmány, 3.3.4.1. pont.

⁵² EFSA, A sportolóknak szánt élelmiszerekkel kapcsolatos tudományos és technikai segítségnyújtás, 2015. szeptember 29., <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/871e>.

hogy az lehetővé tegye az élelmiszer megfelelő felhasználását. Ezenkívül az 1169/2011/EU rendelet V. fejezetének megfelelően az élelmiszerekkel kapcsolatos önkéntes tájékoztatást lehet adni a fogyasztóknak.

6.3. Az összetétellel kapcsolatos szempontok

Ahogy azt az e jelentés 4. fejezetének 4.1. pontja kifejti, a különleges táplálkozási célú élelmiszereknek jelenleg teljesíteniük kell az általános követelményt, hogy összetételüknel fogva megfeleljenek a tervezett különleges táplálkozási célnak. A 2009/39/EK irányelv keretében a 953/2009/EK rendelet⁵³ melléklete sorolja fel a különleges táplálkozási célokra szánt élelmiszerekhez adható tápértéknövelő anyagok bizonyos kategóriáit. A rendelet azonban nem határoz meg az ezen hozzáadott anyagok értékeire vonatkozó konkrét rendelkezéseket.

Figyelembe véve, hogy a különleges táplálkozási célokra szánt élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek összetételére vonatkozóan nem határoztak meg egyedi követelményeket, e tekintetben csak a fent említett követelmények alkalmazandók.

2016. július 20-a után a különleges táplálkozási célokra szánt élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek a horizontális élelmiszerjogi szabályok értelmében vagy étrend-kiegészítőknak tekintendők, amennyiben a 2002/46/EK irányelv meghatározása alá esnek, vagy pedig az 1925/2006/EK rendelettel összhangban dúsított élelmiszerek.

A dúsított élelmiszerek esetében az 1925/2006/EK rendelet 6. cikkének (6) bekezdése megállapítja, hogy az adott élelmiszernek legalább az 1169/2011/EU rendeletben foglalt meghatározás szerinti „jelentős mennyiségben” kell tartalmaznia a hozzáadott vitaminokat és ásványi anyagokat. A sportélelmiszerek időnként a „jelentős mennyiségnél” kisebb mennyiségben tartalmaznak vitaminokat és ásványi anyagokat, hogy a termék összetétele jobban megfeleljen az emberi test azon szükségleteinek, amelyek egy meghatározott sporttevékenység végzésekor jelentkeznek. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni, hogy az 1925/2006/EK rendelet bizonyos élelmiszer-kategóriák tekintetében indokolt esetben lehetőséget biztosít a „jelentős mennyiség” követelményétől való eltérésre. Következésképpen az 1925/2006/EK rendelet értelmében létezik olyan megfelelő jogalap, amely lehetővé teszi, hogy a jelenleg különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek 2016. július 20-a után is a jelentős mennyiségnél kevesebb vitamint és ásványi anyagot tartalmazhassanak.

Ami a vitaminokon és ásványi anyagokon kívüli egyéb anyagok hozzáadását illeti, az 1925/2006/EK rendelet szerinti dúsított élelmiszerekre és a 2002/46/EK irányelv szerinti étrend-kiegészítőkre vonatkozóan mindeddig nem került sor harmonizációra. Így a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a jelenleg étrend-kiegészítőként vagy dúsított élelmiszerként osztályozott minden egyéb élelmiszertermékhez hasonlóan az Európai Unió működéséről szóló szerződés 34–36. cikkének⁵⁴ megfelelően nemzeti szabályokat vezessenek be. Amennyiben a tagállamok ilyen szabályokat szándékoznak elfogadni, úgy az 1925/2006/EK rendelet 11. és 12. cikke alkalmazandó. A helyzet hasonló a vitaminok és ásványi anyagok maximális szintjét illetően is, amely kérdésben szintén nem került sor harmonizációra. 2016. július 20-a után, amikor a korábban különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott

⁵³ A Bizottság 2009. október 13-i 953/2009/EK rendelete a különleges táplálkozási célokra szánt élelmiszerekhez adható tápértéknövelő anyagokról, HL L 269., 2009.10.14., 9. o.

⁵⁴ HL C 326., 2012.10.26., 47. o.

sportélelmiszerekre horizontális szabályok vonatkoznak majd, ilyen nemzeti rendelkezések lesznek alkalmazandók a sportélelmiszerekre.

6.4. A nemzeti illetékes hatóságok által előírt bejelentési kötelezettséggel kapcsolatos szempontok

A 2009/39/EK irányelv 11. cikkének (1) bekezdése bejelentési kötelezettséget ír elő azon különleges táplálkozási célú élelmiszerek esetében, amelyek nem tartoznak az irányelv I. mellékletében felsorolt csoportok valamelyikébe. Az I. melléklet felsorolja a különleges táplálkozási célú élelmiszerek azon meghatározott csoportjait, amelyekre vonatkozóan egyedi rendelkezéseket kellett meghatározni. Noha a melléklet felsorolásában szerepel, a sportélelmiszere vonatkozóan nem fogadtak el egyedi szabályokat. Ezért a tagállamok a bejelentéssel kapcsolatban különböző megközelítéseket alkalmaztak, egyes tagállamok előírták a különleges táplálkozási célú élelmiszereként osztályozott sportélelmiszerek bejelentését, mások nem.

2016. július 20-a után a korábban különleges táplálkozási célú élelmiszereként osztályozott sportélelmiszereknek meg kell felelniük az étrend-kiegészítőkre és a dúsított élelmiszerekre vonatkozó horizontális szabályoknak. Az étrend-kiegészítők és a dúsított élelmiszerek esetében a tagállamok ellenőrzés céljából előírhatják a bejelentést. A tagállamok döntésétől függ majd, hogy előírják-e a korábban különleges táplálkozási célú élelmiszereként osztályozott sportélelmiszerek esetleges újbóli bejelentésére vonatkozó kötelezettséget. E tekintetben a tagállamok várhatóan különbözőképpen fognak eljárni; megjegyzendő azonban, hogy a bejelentés nem tekintendő a piaci szereplők számára jelentős adminisztratív terhet jelentő kötelezettségnek, már a 2009/39/EK irányelv keretében sem⁵⁵.

6.5. További szempontok

2016. július 20-a után valamennyi sportélelmiszernek ugyanolyan jogi státusza lesz. Ez felerősítheti a versenyt a gyártók között, ugyanakkor kedvezően hathat az érintett ágazat versenyképességére. Pozitívan befolyásolhatja a sportélelmiszerek árát. Azonban bizonyos negatív hatások is érhetik a jelenleg a 2009/39/EK irányelv hatálya alatt működő – és különleges helyzetét elvesztő – sportélelmiszer-gyártó ágazat versenyképességét.

Az újracímkézés és az újbóli bejelentés költségei (ha bevezetik az ez utóbbira vonatkozó kötelezettséget) nem lesznek jelentősek, de az 1925/2006/EK rendelet előírásainak való megfelelés érdekében a jelenleg különleges táplálkozási célokra szánt élelmiszereknek tekintett sportélelmiszerek bizonyos átalakításából adódhatnak kiegészítő költségek^{56 57 58}. A jelenleg a 2009/39/EK irányelv keretében forgalmazott sportélelmiszerek tekintetében szintén kiegészítő költségek várhatók az egészséggel kapcsolatos állítások engedélyezése iránti kérelmekkel összefüggésben. Az illetékes

⁵⁵ FCEC-tanulmány, 4.2.1.1. pont.

⁵⁶ FCEC-tanulmány, 4.2.1.1. pont. A piaci szereplők szerint költséget jelentett a korábban diétás élelmiszereként forgalomba hozott sportélelmiszerek egyszeri újracímkézése. Arról is beszámoltak, hogy a piaci szereplők rendszeresen újracímkézik termékeiket.

⁵⁷ Az átalakítás szükségessége egyes nemzeti rendelkezésekből is eredhet, pl. amelyek az étrend-kiegészítők maximális vitamin- és ásványianyag-tartalmára vonatkoznak, és amelyek csak a 2009/39/EK irányelv hatályon kívül helyezése után érintik a sportélelmiszereket, FCEC-tanulmány, 4.2.1.1. pont.

⁵⁸ Ezek a költségek a kkv-k számára nagyobb arányú kiadást jelentenek, mint a nagyobb vállalatok számára, FCEC-tanulmány, 4.2.2. pont.

hatóságok jogszabály-végrehajtási gyakorlatában a jelenlegi helyzethez képest nem várható változás⁵⁹.

7. A NEMZETI ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÉS AZ ÉRDEKELT FELEK ÁLLÁSPONTJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

A nemzeti illetékes hatóságok többsége úgy véli, hogy a meglévő horizontális élelmiszerjogi szabályok eléggé alkalmasak vagy nagyon alkalmasak a sportélelmiszerek szabályozására⁶⁰. Hat nemzeti illetékes hatóság vélte úgy, hogy szükség van a sportélelmiszerekre vonatkozó egyedi szabályokra⁶¹.

A piaci szereplőknek határozottan megoszlik a véleményük abban a kérdésben, hogy a sportélelmiszerek vonatkozásában van-e szükség egyedi jogszabályokra, vagy a sportélelmiszereket horizontális élelmiszerjogi szabályoknak kell szabályozniuk⁶².

Egy az egyedi rendelkezések mellett érvelő ipari csoport a sportélelmiszerekre vonatkozó, a meghatározással, összetétellel és tájékoztatással kapcsolatos egyedi követelmények bevezetése révén szeretné biztosítani, hogy ezek az élelmiszertermékek egyértelműen megkülönböztethetők legyenek a normál élelmiszerektől. E csoport szerint a jelenlegi horizontális élelmiszerjogi szabályok mellett a termék minősége – beleértve annak biztonságosságát, a célcsoport céljaira való alkalmasságát és a sportélelmiszerekkel kapcsolatos megfelelő tájékoztatást – nem biztosítható, különösen a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet által érintett területeken. E csoport álláspontja szerint ez visszafogná az innovációt, mivel az egészséggel kapcsolatos új állítások engedélyezése meghaladhatja a piaci szereplők anyagi lehetőségeit⁶³.

Egy másik ipari csoport ezzel szemben úgy véli, hogy az alkalmazandó horizontális élelmiszerjogi szabályok elegendőek a sportélelmiszerekkel kapcsolatos különböző területek (pl. élelmiszer-biztonság, összetétel és tájékoztatás) szabályozásához, és hogy az egyedi jogszabályok hiánya megakadályozza a „jogszabálybörzézést”. Véleményük szerint a sportélelmiszerek nem veszélyeztetett személyek meghatározott csoportjait célozzák, hanem a különböző célokból sporttevékenységet végző lakosság szélesebb körét (pl. a professzionális sportolókat vagy a termékeket az egészségük vagy jóllétük érdekében életmódszerűen vagy rekreációs célból használó személyeket). A piaci szereplők e csoportja úgy gondolja, hogy az egyedi szabályok bevezetése, többek között a sportélelmiszerek meghatározása, túl sok rendelkezést eredményezhet, ami kedvezőtlen hatással lenne az innovációra⁶⁴. Ugyanakkor ez a piaci csoport úgy véli, hogy a horizontális élelmiszerjogi szabályok nem megfelelően kezelnek bizonyos konkrét területeket, különösen ami a tápanyag-összetételt és az egészséggel kapcsolatos állításokat illeti.

Az élelmiszeripari vállalkozók általános érdeke, hogy a jogszabályok, akár horizontális, akár egyedi jellegűek, megfelelő módon lehetővé tegyék a

⁵⁹ A nemzeti illetékes hatóságok körében végzett felmérés alapján e hatóságok 41%-a nem tervez semmilyen változtatást a végrehajtási gyakorlatban e lehetőség esetén, 18%-uk pedig csak kisebb változtatásokat irányoz elő. Nyolc illetékes hatóság (a válaszadók 36%-a) mérsékelt változtatásokat tervez e lehetőség esetén, egyikük pedig jelentősebb változtatásokat, FCEC-tanulmány, 4.4.2.1. pont.

⁶⁰ FCEC-tanulmány, 4.4.1.1. pont.

⁶¹ FCEC-tanulmány, 4.1.2.1. pont.

⁶² Ezek a különbségek az egész FCEC-tanulmányban megfigyelhetők.

⁶³ FCEC-tanulmány, 4.2.3. pont.

⁶⁴ FCEC-tanulmány, 4.2.3. pont.

sportélelmiszerekre vonatkozó lényeges információk közlését, különös tekintettel a termékek táplálkozási jellemzőire és rendeltetésére. Egyetértés van a tekintetben is, hogy bizonyos nemzeti szinten bevezetett intézkedések, például az étrend-kiegészítőkkel és a dúsított élelmiszerekkel kapcsolatban, akadályozhatják a belső piac működését, és kedvezőtlenül befolyásolhatják a határokon átnyúló kereskedelmet az Unióban⁶⁵.

Végül meg kell említeni, hogy az élelmiszeripari vállalkozók felvetették a doppingszerek kérdését. Ez azonban nem az európai élelmiszer-szabályozás területéhez tartozik, hanem nemzetközi és önkéntes előírások alapján kezelendő⁶⁶.

8. KÖVETKEZTETÉS

Egyértelmű jelek utalnak arra, hogy a sport igen elterjedt tevékenység a lakosság körében. Következésképpen a sporttevékenységet végző embereket nemigen lehet sajátos veszélyeztetett fogyasztói csoportként jellemezni, hanem inkább a lakosság egy olyan célcsoportjaként, amelyet megfelelő szintű horizontális jogszabályok védenek.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi évek során egyre több horizontális élelmiszerjogi szabály véglegesítésére került sor, megfelelő jogi keret biztosítja, hogy a jelenleg különleges táplálkozási célú élelmiszerként osztályozott sportélelmiszerek piaci forgalomban és használatban maradhassanak. A horizontális élelmiszerjogi szabályok az élelmiszer-biztonság, az összetétel, a fogyasztói tájékoztatás és a jogbiztonság terén kellő biztosítékot nyújtanak e termékeket illetően. Ennek eredményeképpen amellett, hogy valamennyi sportélelmiszer-termékre ugyanazok a jogi előírások vonatkoznak majd, ugyanolyan szinten harmonizálják is e termékeket, mint a horizontális élelmiszerjogi szabályok hatálya alá tartozó egyéb élelmiszereket. A sportélelmiszerekre vonatkozó jogi keret egyszerűsítésének és egyértelműbbé tételének köszönhetően várhatóan nőni fog a jogbiztonság, és mérséklődni fog a különböző jogi keretek miatti jelenlegi szétaprózottság.

Ezen elemzés alapján az a következtetés vonható le, hogy nincs szükség a sportolóknak szánt élelmiszerekre vonatkozó egyedi rendelkezésekre. Mindazonáltal a sportélelmiszerek rendelkezhetnek bizonyos sajátosságokkal, és az e jelentésben foglalt elemzés azt mutatja, hogy a Bizottságnak a horizontális szabályok alkalmazása és végrehajtása során esetleg figyelembe kell ezt vennie, hogy e sajátosságok megfelelő figyelmet kaphassanak. A Bizottság biztosítani fogja a horizontális jogszabályok megfelelő alkalmazását, és figyelemmel fogja kísérni a 2016. július 20-a utáni fejleményeket.

⁶⁵ FCEC-tanulmány, 4.1.2.2. pont.

⁶⁶ Tanulmány a doppingolás megelőzéséről, Európai Bizottság, 2014. december 12.
<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-doping-prevention-pbNC0514065/>